

ພະຍາດໝາກເບີດອັກເສບ (MUMPS)

ກ່ຽວກັບພະຍາດນີ້

ໝາກເບີດອັກເສບເປັນພະຍາດຕິດແປດເກີດຈາກໄວຣັສ. ອາການເຫັນໄດ້ທົ່ວໄປຂອງພະຍາດໝາກເບີດແມ່ນຕ່ອມນ້ຳລາຍຢູ່ກ້ອງຫູໄຄ່ບວມ, ເຮັດໃຫ້ຄາງກະໄຕໄຄ່ບວມ, ເຈັບ.

ບຶກກະຕິນັ້ນ ພະຍາດໝາກເບີດຢູ່ໃນເດັກນ້ອຍແມ່ນເປັນພະຍາດບໍ່ຮ້າຍແຮງ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ບາງຄັ້ງນັ້ນພະຍາດໝາກເບີດເຮັດໃຫ້ເກີດມີອາການແຊກຊ້ອນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ໃນຜູ້ໃຫຍ່. ອາການແຊກຊ້ອນປະກອບດ້ວຍ:

- ພະຍາດເຍື້ອຫຸ້ມສະໝອງ (ການຕິດເຊື້ອຂອງສ່ວນຫຸ້ມສະໝອງ ແລະ ເສັ້ນປະສາດໃຂສັນຫຼັງ)
- ຫູໜວກ (ຊົ່ວຄາວ ຫຼື ຖາວອນ)
- ສະໝອງອັກເສບ (ສະໝອງໄຄ່ບວມ)
- ໜ່ວຍອັນທະອັກເສບ (ແກ່ນອັນທະໄຄ່ບວມ) ຢູ່ໃນຜູ້ຊາຍ ຜູ້ທີ່ເຂົ້າສູ່ໄວໜຸ່ມໃຫຍ່
- ຮວຍໄຂ່ອັກເສບ (ຮັງໄຂ່ໄຄ່ບວມ) ແລະ/ຫຼື ອັກເສບເຕົານົມ (ເຕົານົມໄຄ່ບວມ) ຢູ່ໃນແມ່ຍິງທີ່ເຂົ້າສູ່ໄວສາວ

ສັນຍານ ແລະ ອາການ

ອາການທົ່ວໄປທີ່ພົບໄດ້ແກ່ ເປັນໄຂ້, ເຈັບຫົວ, ເຈັບກ້າມຊີ້ນ, ອິດເມື່ອຍ, ກິນບໍ່ແຊບ, ແລະ ຕ່ອມນ້ຳລາຍຢູ່ກ້ອງຫູ ຫຼື ຄາງກະໄຕຢູ່ເບື້ອງໃດໜຶ່ງ ຫຼື ທັງສອງເບື້ອງນັ້ນໄຄ່ບວມ ແລະ ເຈັບ (ຕ່ອມນ້ຳລາຍຢູ່ກ້ອງຫູອັກເສບ). ບາງຄົນທີ່ເປັນພະຍາດໝາກເບີດມີອາການເລັກນ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ມີອາການໃດເລີຍ. ຄົນອື່ນແມ່ນອາດຈະຮູ້ສຶກບໍ່ສະບາຍ ແຕ່ຈະບໍ່ມີຕ່ອມໄຄ່ບວມ.

ບຶກກະຕິແລ້ວ ອາການເລີ່ມຕົ້ນ 16 - 18 ວັນຫຼັງຈາກທີ່ຕິດເຊື້ອໄວຣັສ, ແຕ່ການເລີ່ມຕົ້ນສາມາດເກີດໄດ້ຕັ້ງແຕ່ 12 ຫາ 25 ສັຮ.

ຄົນສ່ວນຫຼາຍທີ່ເປັນພະຍາດໝາກເບີດຈະດີໃນເວລາສອງສາມອາທິດ.

ການຕິດແປດ

ພະຍາດໝາກເບີດຕິດແປດຜ່ານນ້ຳລາຍ ຫຼື ເຍື້ອເມືອກຈາກປາກ, ດັງ, ຫຼື ຄໍຂອງຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອ. ຄົນຕິດເຊື້ອສາມາດແຜ່ເຊື້ອໄວຣັສໄດ້ໂດຍ:

- ການໄອ, ການຈາມ, ຫຼື ການລົມກັນ
- ການໃຊ້ເຄື່ອງໃຊ້ຮ່ວມກັນເຊັ່ນ: ຈອກ ຫຼື ເຄື່ອງໃຊ້ຕັກກິນອາຫານຮ່ວມຜູ້ອື່ນ
- ການຈັບວັດຖຸ ຫຼື ພື້ນຜິວດ້ວຍມືບໍ່ລ້າງ ຈາກນັ້ນມີຄົນອື່ນມາຈັບ

ຄົນທີ່ເປັນພະຍາດໝາກເບີດແມ່ນສ່ວນໃຫຍ່ຈະຕິດເຊື້ອເປັນເວລາຫຼາຍວັນກ່ອນ ແລະ ຫຼັງເລີ່ມຕົ້ນອັກເສບຕ່ອມນ້ຳລາຍຢູ່ກ້ອງຫູ. ຕາມກົດໝາຍລັດຮາວາຍ, ຄົນທີ່ເປັນພະຍາດໝາກເບີດແມ່ນຈະບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ໄປໂຮງຮຽນ, ໄປເຮັດວຽກ, ຫຼື ເດີນທາງເປັນເວລາ 9 ວັນ ຫຼັງຈາກຕ່ອມນ້ຳລາຍເລີ່ມໄຄ່ບວມ.

ການບົ່ງມະຕິພະຍາດ

ພະຍາດໝາກເປີດແມ່ນບົ່ງມະຕິໄດ້ໂດຍເບິ່ງອາການຕ່າງໆລວມກັນ, ສັນຍານຮ່າງກາຍ, ແລະ ການກວດໃນຫ້ອງແລັບ. ຄົນທີ່ມີອາການເປັນພະຍາດໝາກເປີດຄວນຕິດຕໍ່ຫາຜູ້ໃຫ້ບໍລິການເບິ່ງແຍງດູແລສຸຂະພາບທັນທີ.

ການປິ່ນປົວ

ບໍ່ມີວິທີການປິ່ນປົວພະຍາດໝາກເປີດສະເພາະ. ການເບິ່ງແຍງດູແລຄົນເຈັບທີ່ເປັນພະຍາດໝາກເປີດສ່ວນໃຫຍ່ປະກອບດ້ວຍການຮັບປະກັນໃຫ້ຄົນເຈັບດື່ມຂອງແຫຼວໃຫ້ພຽງພໍ, ນອນພັກຜ່ອນ, ແລະ ຄຸມອາການໄຂ້.

ການສ້າງພູມຕ້ານທານ

ໂດຍທົ່ວໄປ, ບຸກຄົນຕໍ່ໄປນີ້ອາດຈະໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາວ່າມີພູມຕ້ານທານພະຍາດໝາກເປີດຄື:

- ຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ເກີດກ່ອນປີ 1957*
- ບຸກຄົນຜູ້ທີ່ມີຜົນກວດເລືອດສະແດງວ່າ ພວກເຂົາມີພູມຕ້ານທານຕໍ່ພະຍາດໝາກເປີດ ຫຼື ເປັນພະຍາດແລ້ວ
- ບຸກຄົນຜູ້ທີ່ມີເອກະສານເປັນລາຍລູກອັກສອນວ່າມີການສັກຢາປ້ອງກັນພະຍາດໝາກເປີດຄົບແລ້ວ (ເບິ່ງ “ການປ້ອງກັນ” ຢູ່ລຸ່ມນີ້)

ກະລຸນາຈື່ໄວ້ວ່າ: ພະຍາດໝາກເປີດສາມາດເກີດກັບຄືນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການສັກຢາປ້ອງກັນແລ້ວໄດ້ ຫຼື ບໍ່ຄ່ອຍເກີດຢູ່ໃນຄົນຜູ້ທີ່ເປັນພະຍາດມາກ່ອນ.

*ສໍາລັບບຸກຄະລາກອນເບິ່ງແຍງດູແລສຸຂະພາບທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຢາປ້ອງກັນທີ່ເກີດກ່ອນປີ 1957, ໃຫ້ເບິ່ງ “ຂໍ້ມູນສໍາລັບແພດປິ່ນປົວ” ຢູ່ລຸ່ມນີ້.

ຄວາມສ່ຽງຢູ່ໃນຮາວາຍ

- ບົດສັງລວມກໍລະນີທີ່ໄດ້ລາຍງານພະຍາດທີ່ສາມາດແຈ້ງໄດ້
http://health.hawaii.gov/docd/files/2016/05/2015-SUMMARY_NOTIFIABLE-DISEASES-BY-COUNTY-STATE-OF-HAWAII.pdf
- ເວັບໄຊ CDC ພະຍາດໝາກເປີດ ແລະ ການລະບາດ:
<http://www.cdc.gov/mumps/outbreaks.html>

ການປ້ອງກັນ

ວິທີດີທີ່ສຸດທີ່ຈະປ້ອງກັນພະຍາດໝາກເປີດແມ່ນຕ້ອງໄປຮັບຢາປ້ອງກັນຕາມອາຍຸທີ່ແນະນໍາ.

ເດັກນ້ອຍທຸກຄົນຄວນໄດ້ຮັບຢາປ້ອງກັນ MMR ສອງຄັ້ງ ເຊິ່ງປ້ອງກັນສາມພະຍາດຄື: ໝາກແດງ, ໝາກເປີດ, ແລະ ໝາກແດງນ້ອຍ. ເທື່ອທໍາອິດແມ່ນໃຫ້ໃນເວລາອາຍຸໄດ້ 12 - 15 ເດືອນ ແລະ ເທື່ອທີສອງແມ່ນອາຍຸ 4 - 6 ປີ.

ຜູ້ໃຫຍ່ທຸກຄົນທີ່ເກີດໃນປີ ຫຼື ຫຼັງຈາກປີ 1957 ຄວນມີເອກະສານຢັ້ງຢືນການຮັບຢາປ້ອງກັນ, ນອກຈາກວ່າພວກເຂົາມີຜົນກວດເລືອດສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ພວກເຂົາມີພູມຕ້ານທານພະຍາດໝາກເປີດແລ້ວ. ຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງທີ່ຈະເປັນພະຍາດໝາກເປີດອາດຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບຢາປ້ອງກັນ MMR ເທື່ອທີສອງ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ

- ເວັບໄຊ CDC: <http://www.cdc.gov/mumps/index.html>
- ໃບອ້າງອີງຂໍ້ມູນຢາປ້ອງກັນ MMR (ໝາກແດງ, ໝາກເບີດ, ແລະ ໝາກແດງນ້ອຍ):
<http://www.cdc.gov/vaccines/hcp/vis/vis-statements/mmr.pdf>

ຂໍ້ມູນສໍາລັບແພດປິ່ນປົວ

ເວັບໄຊ CDC: <https://www.cdc.gov/mumps/hcp.html>

ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການເບິ່ງແຍງດູແລສຸຂະພາບຄວນລາຍງານກໍລະນີທີ່ສົງໄສວ່າເປັນພະຍາດໝາກເບີດໃຫ້ກັບພະແນກສາທາລະນະສຸກ.